

TAALBELEIDSPLAN

INTEGRAAL KINDCENTRUM TRUDO

Taalcoördinator: Priscilla Bergh

INHOUDSOPGAVE

1. Doel van het taalbeleidsplan
2. Missie en visie op goed taalonderwijs
3. Kerndoelen van het taalonderwijs
4. Taken en verantwoordelijkheden
5. Geplande taaltijd
6. Organisatie van de taalmethodes
7. Differentiatie
8. Zorgbeleid zwakke en sterke leerlingen
9. Dyslexie en inzet Kurzweil
10. Toetsen en zelfevaluatie
11. Bijlagen 1 t/m 7

1. DOEL VAN HET TAALBELEIDSPLAN

Doel van het taalbeleidsplan op IKC Trudo is om de kwaliteit van het taalonderwijs te bewaken en te borgen. De aanleiding voor het maken van een taalbeleidsplan is het feit dat onze leerlingen in zijn algemeenheid lager scoren op taalgebied dan op rekengebied. Bovendien hebben we de afgelopen jaren een aantal lesmodellen en afspraken gemaakt die we willen borgen. In dit plan wordt beschreven hoe taalonderwijs binnen de school wordt aangeboden.

2. MISSIE EN VISIE OP GOED TAALONDERWIJS

Onze missie is:

Iedereen is de uitdaging waard!

Leidraad voor onze taallessen:

- uitgaan van mogelijkheden en kwaliteiten;
- ik hoor erbij, ik kan het en ik mag het zelf doen;
- hanteren van onze lesmodellen die gebaseerd zijn op goed practise.

Een recente visie op taalonderwijs is die van het Expertisecentrum Nederlands waarin taalonderwijs betekenisvol, sociaal en strategisch moet zijn. Dit noemen we interactief taalonderwijs. Modern taalonderwijs is interactief van aard: interactie tussen leraar en leerling en de leerlingen onderling staat centraal.

De drie pijlers van interactief taalonderwijs:

Sociaal leren houdt in dat kinderen van en met elkaar leren en dat er sprake is van sociale interactie waarbij de leraar en leerlingen verschillende en wisselende rollen op zich nemen.

Betekenisvol leren duidt op de mate waarin het taalonderwijs de kinderen “raakt” en het functioneel is, waardoor de kinderen er gemotiveerd mee aan de slag willen gaan.

Strategisch leren legt het accent op het leren van methodieken en strategieën, waarbij het zelf verwoorden van het geleerde, het visualiseren daarvan en het reflecteren daarop belangrijke kenmerken zijn.

3. KERNDOELEN VAN HET TAALONDERWIJS

Kerdoelen zijn dus streefdoelen en stellen geen eisen aan kinderen. Het zijn eisen aan leraren om kinderen in elk geval datgene aan te bieden wat in de kerndoelen beschreven staat. Een leerstofaanbod dus. Kerndoelen zijn eisen die door de overheid aan het onderwijs worden gesteld. Voor de school geldt de eis dat zij tenminste de kerndoelen bij haar onderwijsactiviteiten als aan het eind van het basisonderwijs te bereiken doelstelling hanteert. Het zijn ankerpunten die leraren houvast bieden bij het maken van inhoudelijke keuzen en uitwerkingen. In de kerndoelen is op hoofdlijnen vastgelegd wat belangrijk wordt gevonden om aan basisschoolkinderen mee te geven.

Hier onder worden de kerndoelen voor Nederlands beschreven.

Meer informatie over leerlijnen die bij de kerndoelen horen vind je op www.tule.slo.nl.

Mondeling taalonderwijs

Kerdoel 1

De leerlingen leren informatie te verwerven uit gesproken taal. Ze leren tevens die informatie, mondeling of schriftelijk, gestructureerd weer te geven.

Kerdoel 2

De leerlingen leren zich naar vorm en inhoud uit te drukken bij het geven en vragen van informatie, het uitbrengen van verslag, het geven van uitleg, het instrueren en bij het discussiëren.

Kerdoel 3

De leerlingen leren informatie te beoordelen in discussies en in een gesprek dat informatief of opiniërend van karakter is met argumenten te reageren.

Schriftelijk onderwijs

Kerdoel 4

De leerlingen leren informatie te achterhalen in informatieve en instructieve teksten, waaronder schema's, tabellen en digitale bronnen.

Kerdoel 5

De leerlingen leren naar inhoud en vorm teksten te schrijven met verschillende functies, zoals: informeren, instrueren, overtuigen of plezier verschaffen.

Kerdoel 6

De leerlingen leren informatie en meningen te ordenen bij het lezen van school- en studieteksten en andere instructieve teksten, en bij systematisch geordende bronnen, waaronder digitale bronnen.

Kerdoel 7

De leerlingen leren informatie en meningen te vergelijken en te beoordelen in verschillende teksten.

Kerdoel 8

De leerlingen leren informatie en meningen te ordenen bij het schrijven van een brief, een verslag, een formulier of een werkstuk. Zij besteden daarbij aandacht aan zinsbouw, correcte spelling, een leesbaar handschrift, bladspiegel, eventueel beeldende elementen en kleur.

Kerdoel 9

De leerlingen krijgen plezier in het lezen en schrijven van voor hen bestemde verhalen, gedichten en informatieve teksten.

Taalbeschouwing waaronder strategieën

Kerdoel 10

De leerlingen leren bij de doelen onder 'mondeling taalonderwijs' en 'schriftelijk taalonderwijs' strategieën te herkennen, te verwoorden, te gebruiken en te beoordelen

Kerdoel 11

De leerlingen leren een aantal taalkundige principes en regels. Zij kunnen in een zin het onderwerp, het werkwoordelijk gezegde en delen van dat gezegde onderscheiden. De leerlingen kennen:

- regels voor het spellen van werkwoorden;
- regels voor het spellen van andere woorden dan werkwoorden;
- regels voor het gebruik van leestekens.

Kerdoel 12

De leerlingen verwerven een adequate woordenschat en strategieën voor het begrijpen van voor hen onbekende woorden. Onder 'woordenschat' vallen ook begrippen die het leerlingen mogelijk maken over taal te denken en te spreken.

4. TAKEN EN VERANTWOORDELIJKHEDEN

De schoolleider

- heeft kennis van de factoren van effectief onderwijs, taalinhoudelijke kennis en kennis op het gebied van toetsen en monitoring;
- stimuleert de professionele ontwikkeling van leerkrachten en betreft leerkrachten bij inhoudelijke beslissingen;
- geeft taal prioriteit, zorgt dat het team niet overbelast wordt (op jaarbasis aan een beperkt aantal doelen werken);
- bewaakt de tijd voor de basisvaardigheden;
- neemt de leiding en regie, kijkt steeds of de school op koers ligt;
- werkt doelgericht en systematisch aan het maximaliseren van prestaties;
- beoordeelt leraren op het hanteren van gemaakte afspraken en op de kwaliteit van de uitvoering daarvan;
- zorgt voor een goed klimaat binnen de school waarin iedereen verantwoordelijkheid neemt voor het eigen functioneren;
- zorgt samen met de intern begeleider voor heldere doelen;
- voert minstens een keer per jaar bij het hele team klassenbezoeken uit ter beoordeling van de leerkrachtvaardigheden;
- heeft regelmatig overleg met de intern begeleider, de taalcoördinatoren en eventueel een externe deskundige;
- zorgt dat er voldoende tijd voor taal op het rooster staat, ook voor de zwakke kinderen;
- zorgt voor het goed monitoren van het taalonderwijs (dit geeft het team veel informatie over de resultaten van leerlingen en over het effect van het eigen onderwijs);
- kijkt of er mogelijkheden zijn om een taalcoördinator aan te stellen en zorgt dat de taalcoördinator tijd krijgt voor het uitvoeren van de taken;
- houdt goed contact met de leerkrachten;
- viert met het hele team de successen;
- zorgt ervoor dat de resultaten geborgd worden.

De intern begeleider

- heeft kennis van de factoren van effectief onderwijs, taalinhoudelijke kennis en kennis op het gebied van toetsen en monitoring;
- zoekt mogelijkheden om het taalonderwijs voor zwakke kinderen te versterken;
- ontwikkelt coachingsvaardigheden om de leerkrachten beter te ondersteunen bij het vergroten van leerkrachtvaardigheden;
- zorgt samen met de schoolleiding voor heldere doelen en het borgen van veranderingen in de school..

De taalcoördinator

De taalcoördinator stuurt aan op verbeteringen van de kwaliteit in de school ten aanzien van Taal voor wat betreft het vakdidactische repertoire. Hij /zij enthousiasmeert collega's en begeleidt en helpt om planmatig veranderingen op te zetten.

De taalcoördinator heeft kennis van de factoren van effectief onderwijs, taalinhoudelijke kennis en kennis op het gebied van toetsen en monitoring.

Mogelijke taken uit het werkgebied van de coördinator taal:

- bijdragen tot deskundigheidsbevordering van het team;
- advies geven over aanschaf van methodes en materialen die met taal te maken hebben;
- beheren van taalmateriaal;
- zorgdragen voor het inrichten van een taal-leeromgeving
- ingaan op speciale vragen en zoeken naar antwoorden;
- adviezen geven bij het opstellen van groepsplannen;
- landelijke ontwikkelingen bijhouden; tijdschriften inbrengen;
- collegiale consultatie;
- contacten onderhouden met collega-coördinatoren.

De ondersteuner

De ondersteuner heeft de zorg voor enkele zeer zwakke kinderen.

De leerkracht

- overlegt over het taalonderwijs met schoolleiding, interne begeleider, taalcoördinator en collega's;
- kent zijn of haar klas, weet welke leerlingen extra ondersteuning nodig hebben en besteedt extra tijd aan zwakke kinderen;
- weet wie de goede taalkinderen zijn en wat voor deze leerlingen relevante onderdelen zijn;
- kijkt kritisch naar de eigen lessen en past deze zo nodig aan;
- kijkt na elke methodegebonden toets en de Cito-toets terug op het gegeven onderwijs op groepsniveau en gebruikt dit om het onderwijs voor de volgende periode te plannen;
- houdt na methodegebonden toetsen en de Cito-toets gesprekken met kinderen die een opvallend resultaat hebben (in ontwikkeling);
- kent de doelen en leerlijnen van het taalonderwijs en weet hoe die in de methode uitgewerkt zijn;
- weet wat de kinderen halverwege en aan het einde van het schooljaar moeten beheersen.

5. GEPLANDE TAALTIJD

Groep	Domein	Tijd
1-2	Mondelinge taalvaardigheid en beginnende geletterdheid.	5 uur
3	Taalvaardigheid en woordenschat Spelling Methodisch technisch lezen Begrijpend lezen	2,5 uur 2 uur 5 uur 50 minuten
4	Taalvaardigheid Spelling Technisch lezen Begrijpend lezen	4 uur 2 uur 4 uur en 15 min. 45 min.
5	Taalvaardigheid Spelling Technisch lezen Begrijpend lezen	2 uur 2 uur 1,5 uur 1,5 uur
6	Taalvaardigheid Spelling Technisch lezen Begrijpend lezen	2 uur 2 uur 1,5 uur 1,5 uur
7	Taalvaardigheid Spelling Technisch lezen Begrijpend lezen	2 uur 2 uur 1,5 uur 1,5 uur
8	Taalvaardigheid Spelling Technisch lezen Begrijpend lezen	2 uur 2 uur 1 uur 1,5 uur

6. ORGANISATIE VAN DE TAALMETHODES

Groep 1/2

Taal vormt een centraal aandachtspunt, gegeven het feit dat taal de communicatie en het denken aanstuurt. Kleuterplein gaat uit van een geïntegreerd aanbod voor kinderen met uiteenlopende taalachtergronden. Er wordt ook rekening gehouden met de voorkennis van kinderen. In de groepen 1/2 spelen luisteren en spreken een grote rol en daarnaast wordt er aandacht geschonken aan de beginnende geletterdheid. Binnen Kleuterplein speelt de mondelinge communicatie voortdurend een belangrijke rol. Bij veel activiteiten is er sprake van interactie tussen leerkracht en leerling of tussen leerlingen onderling.

Mondelinge taalvaardigheid

Kinderen leren geleidelijk aan taal op functionele wijze toe te passen in uiteenlopende situaties. Daarbij leren zij om te gaan met allerlei taalfuncties zoals uitleggen, verzoeken, redeneren en argumenteren.

De tussendoelen zijn verwerkt in activiteiten.

De leerlijnen zijn: taalhandelingen in de groep, interactie in de kleine kring, begrijpend luisteren, verhalen vertellen en verslag doen.

Beginnende geletterdheid:

Binnen de methode Kleuterplein neemt de beginnende geletterdheid een belangrijke plaats in. Het taalbewustzijn wordt vergroot en kinderen leren omgaan met begrippen als verhaal, zin, woord en klank.

Groep 3

In groep 3 wordt gewerkt met Veilig leren lezen KIM-versie. Dit is een taal/leesmethode. Dat houdt in dat ervoor gekozen is om vanuit een geïntegreerd onderwijsaanbod zowel de mondelinge als schriftelijke taalontwikkeling op systematische wijze te stimuleren.

Mondelinge taalvaardigheid

Wat mondelinge taalontwikkeling betreft, ligt de nadruk op de uitbouw van communicatieve vaardigheden, bevordering van boekoriëntatie en verhaalbegrip en vergroting van de woordenschat.

Schrijven

Wat schriftelijke taalontwikkeling betreft, staat het leren lezen en spellen van eenvoudige woordstructuren centraal. Door gerichte activiteiten op het terrein van fonologisch bewustzijn, leren kinderen het alfabetische principe te doorgronden. In het verlengde hiervan gaan zij elementaire lees- en spelhandeling hanteren.

Lezen

In de methode is veel aandacht voor leesbegrip en leesplezier.

Groep 4 t/m 8

Mondelinge taalvaardigheid, schrijven en begrippenlijst/taalverzorging

Voor deze 3 domeinen hebben we de methode 'Taal in Beeld'. We hebben deze methode voor taal, spelling en woordenschat.

Lezen

Voor het domein technisch lezen gebruiken we de methode "Vloeiend en vlot". Voor begrijpend lezen de methode Nieuwsbegrip XL, in groep 6 t/m 8 aangevuld met Slimme teksten en Diaplus.

7. DIFFERENTIATIE

Zorgbeleid zwakke en sterke leerlingen

De leerkracht signaleert door middel van observatie en toetsing. We kennen groepsplannen voor spelling, technisch lezen (3-5) en begrijpend lezen (6-8). Die zijn erop gericht om opbrengsten te verhogen en achterstanden te voorkomen. In gedifferentieerde lesvormen wordt hieraan invulling gegeven. Voor technisch lezen en begrijpend lezen doen we dit op een groepsdoorbrekende manier. De evaluaties vormen een belangrijk onderdeel, zodat het plan tijdig bijgesteld kan worden.

Voor een enkele leerling wordt een ontwikkelingsperspectief opgesteld waarbij we de volgende criteria hanteren:

- elk kind waarvan je de leerlijn blijvend loslaat, vanaf groep 5/6;
- elk kind waarvan je ziet aankomen dat het beheersingsniveau van de leerstof niet verder komt dan maximaal eind groep 7, of leerlingen die aan het einde van de basisschool een LR van 83% of lager zullen halen, vanaf groep 5/6;
- elk kind dat naar SBO verwezen wordt vanaf groep 5/6.

Het vaststellen van een ontwikkelingsperspectief is gebaseerd op drie verschillende soorten informatie:

- leerresultaten en het verloop ervan uit minstens drie meetmomenten. Op basis van deze meetmomenten kan een voorspelling gedaan worden van het eindniveau van het kind. Toetsresultaten zijn vanaf drie meetmomenten een betrouwbare voorspeller van de verwachte ontwikkeling.
- leerlingkenmerken;
- indien er een recent onderzoeksverslag aanwezig is, wordt de uitslag van het IQ ook meegenomen.

Sterke kinderen kunnen extra aanbod krijgen via bijvoorbeeld muiswerk of indeling bij een hoger niveau bij de groepsdoorbrekende vakgebieden. Via pluswerk of plusklas werken zij aan eigen projecten.

8. DYSLEXIE EN INZET KURZWEIL

Leerlingen met dyslexie kunnen gebruikmaken van Kurzweil. Dit is beschreven in het beleidsplan Dyslexie.

9. MATERIAALGEBRUIK

Groepen 1/2	Kleuterplein, Gynzy, map Fonemisch bewustzijn, diverse apps, school-tv, protocol presenteren, maandelijkse boekenuitleen.
Groep 3	Taal: VLL Spelling: Veilig gespeld, Muiswerk, computerprogramma VLL Begrijpend lezen: VLL, Humpie Dumpie Technisch lezen: VLL, kernboekjes, klassenbieb, circuitmateriaal, Bouw (remediërend/preventie), protocol presenteren
Groep 4	Taal: Taal in Beeld. Spelling: Spelling in beeld, Snappet, Muiswerk Begrijpend lezen: Nieuwsbegrip Alfa en AA Technisch lezen: Vloeiend en vlot, klassenbieb, protocol presenteren
Groep 5	Taal: Taal in Beeld, Snappet. Spelling: Spelling in beeld, Snappet, Muiswerk Begrijpend lezen: Nieuwsbegrip Technisch lezen: Vloeiend en vlot, klassenbieb, protocol presenteren.
Groep 6	Taal: Taal in Beeld, Snappet, protocol presenteren Spelling: Spelling in beeld, Snappet, Muiswerk Begrijpend lezen: Nieuwsbegrip, Diaplus, slimme teksten Technisch lezen: Vloeiend en vlot, klassenbieb, protocol presenteren
Groep 7	Taal: Taal in Beeld, Snappet, protocol presenteren Spelling: Spelling in beeld, Snappet, Muiswerk Begrijpend lezen: Nieuwsbegrip, Diaplus, slimme teksten Technisch lezen: Vloeiend en vlot, klassenbieb, protocol presenteren
Groep 8	Taal: Taal in Beeld, Snappet, protocol presenteren Spelling: Spelling in beeld, Snappet, Muiswerk Begrijpend lezen: Nieuwsbegrip, Diaplus, slimme teksten Technisch lezen: Vloeiend en vlot, klassenbieb, protocol presenteren

10. TOETSEN EN ZELFEVALUATIE

Signalering

Methodegebonden toetsen Taal in Beeld: elk blok wordt getoetst aan het einde van het blok.

LOVS Cito-toetsen

Voor spelling, technisch lezen en woordenschat wordt voor groep 3 t/m 8 in januari de Midden-Cito getoetst en in juni de Eind-Cito van dat leerjaar. Bij de groepen 6, 7 en 8 gebruiken we voor begrijpend lezen en woordenschat de nieuwe leerlingvolgtoetsen van Dia. We zijn overgeschakeld naar Dia omdat we door deze toetsen meer informatie krijgen over op welk gebied de leerling vooral problemen ondervindt.

Groepsplan

Groepsplan **spelling** in groep 4 t/m 8 (groep 3 volgt VLL en de adviezen). Hierin staat vooral de manier van werken vermeld. Doordat we met Snappet werken, is de oefenstof voor elk kind op maat. Dit is inzichtelijk via Snappet.

Groepsplan **technisch lezen** in groep 4 en 5 (groep 3 idem). De differentiatie gebeurt vooral tijdens het groepsdoorbekend lezen.

Groepsplan **begrijpend lezen** groep 6, 7 en 8. De differentiatie gebeurt vooral door het groepsdoorbekend lezen. Bovendien weten we door de analyse of de problemen op micro-, macro- of mesoniveau liggen en kunnen we bij leerlingen in de didactiek hierop sturen. Het is de bedoeling dat de groepsplannen twee maal per jaar worden aangepast na afname van de toetsen. In de bijlagen zijn voorbeelden van groepsplannen te vinden.

Bespreken resultaten

De resultaten worden 3x per jaar op groeps- en op leerlingniveau met de IB'er besproken. Deze bespreekt het weer met de directie.

In een vergadering worden de scores van de leerjaren met de leerkrachten bekeken.

De Cito-resultaten worden 2x per jaar besproken en geanalyseerd in het IB-MT-overleg.

Overdracht

De resultaten van de kinderen worden met de volgende leerkracht besproken.

BIJLAGEN

1. Werkwijze spellingslessen in Snappet
2. Werkwijze begrijpend lezen
3. Werkwijze technisch lezen
4. Werkwijze leerlijn stellen (eigen aanpassing)
5. Groepsplan technisch lezen
6. Groepsplan begrijpend lezen
7. Resultaten dwarsdoorsnede

BIJLAGE 1: WERKWIJZE SPELLINGLESSEN

We beginnen elke spellingles met een 5-woorden-stoplichtdictee. Dit zijn 5 woorden van spellingcategorieën die al eerder aan bod zijn geweest. Je kunt inspiratie opdoen in het boekje Spelling in beeld, uitlegkaarten. De leerlingen herhalen het woord hardop en schrijven deze 5 woorden in hun spellingschrift.

Daarna geven zij met gekleurde potloden aan of ze denken dat ze een woord goed hebben geschreven (groen), fout hebben geschreven (rood) of dat ze twifelen over de spelling (oranje). Ze overleggen dan met hun schoudermaatje over de juiste spelling en ze geven aan in welke categorie de woorden vallen.

We beginnen nu met de les op Snappet. In de groepsmap staat aangegeven welke les er aan bod is.

Een week bestaat uit 3 spellinglessen. In het onderwijsplan staan alleen de instructielessen, de andere les is een zelfstandige les. Het aantal instructielessen en lessen zelfstandig werken kan per week verschillen.

Instructieles

De leerlingen klikken op hun tablet op de tegel 'Spelling' en kiezen dan voor lessen.

Opgave 1: Klassikale instructie. Gebruik hierbij de instructietips in Snappet.

Probeer de instructie kort te houden en interactief.

Leerlingen hebben een wisbordje in hun la, dat kunnen ze hierbij gebruiken.

LAAT DE LEERLINGEN HET GOEDE ANTWOORD VAN OPGAVE 1 NIET OP DE TABLET INVULLEN, want dan registreert de tablet het alsof alle leerlingen het begrepen hebben.

Opgave 2: Zelfstandige verwerking en volgen (iedereen maakt deze opdracht).

Opgave 3: Verlengde instructie aan instructietafel (met kinderen die uitvallen bij opdracht 2).

Na opgave 2 maken de leerlingen 10 opdrachten van het + van de les. Hier oefenen ze verder met het lesdoel. Zodra ze dat gedaan hebben, moeten ze aan hun werkpakket op Snappet werken.

Opgave 1 instructie

Opgave 2 maakt iedereen

Resultaat onvoldoende

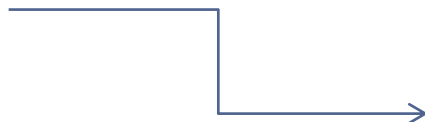
resultaat voldoende

Opgave 3 maken aan de instructietafel

10 opdrachten van het plusje

Werkpakket op de tablet.

NB: voor plusleerlingen werkpakket
upgraden bij voldoende resultaat (2 sterren)

Zelfstandige les

In de les zelfstandig werken, wordt door de leerlingen op eigen niveau aan leerdoelen gewerkt (in hun werkpakket) en geeft de leerkracht extra instructie aan leerlingen die moeite hebben met bepaalde leerdoelen.

Als de leerlingen op de tegel 'Spelling' drukken, kunnen ze daarna kiezen voor werkpakket.

De leerlingen kunnen zelfstandig aan de leerdoelen werken. Ze kunnen bijvoorbeeld 10 opgaven per leerdoel maken en daarna een ander leerdoel kiezen.

Via het onderwijsplan kun je bepalen welke leerlingen behoefte hebben aan extra instructie op een bepaald leerdoel.

1. Klik in het onderwijsplan het leerdoel uit een instructieles aan en klik op 'Toon volledige klas'.
2. Bepaal welke leerlingen nog extra instructie nodig hebben. Selecteer deze leerlingen via de 'extra instructie' knop.
3. Geef de verlengde instructie en laat de leerlingen de geselecteerde les maken. Dit volg je in het dashboard.

Vorbereiding voor een nieuw blok

Bij aanvang van het blok maken alle kinderen vooraf het signaaldictee.

Kinderen die dit dictee goed maken, mogen bij de instructielessen na de instructie aan hun werkpakket gaan werken.

Werkpakket

Hoe zet je de doelen per spellingsblok in het werkpakket?

1. Ga naar het controledictee van het spellingsblok.
2. Als je die opent, staat onder de instructie/opgaven de leerdoelen.
3. Als je op het leerdoel klikt, en dan op WERKPAKKET, dan kun je hem aan de klas toevoegen.

Doe dit met alle leerdoelen van de toets. Zo is het werkpakket gevuld met de toetsdoelen en kunnen de kinderen die oefenen.

Langetermijndoelen

Alle leerlingen hebben ook een tegel 'Spelling Extra' op hun tablet. Daarin komen de hiaten van de vorige Cito-toets te staan. Tijdens werktijd kunnen ze hieraan werken, zodat deze hiaten weggewerkt worden. Ook is er dan tijd voor extra instructie. Kinderen die op Cito goed scoren, kunnen aan de lessen werken die bij Spelling Extra openstaan.

BIJLAGE 2: BEGRIJPEND LEZEN

Voor begrijpend lezen gebruiken we de methode Nieuwsbegrip XL. Daarnaast gebruiken we nog extra materialen.

In de **groepen 1/2** is er elke week een les interactief voorlezen. Hierbij maken we gebruik van strategieën die ook in Nieuwsbegrip worden gebruikt (bijv. voorspellen, samenvatten, e.d.)

In alle groepen maken we gebruik van modellen. De leerkracht geeft hardop het denkproces weer, zodat leerlingen actief horen hoe ze komen tot een antwoord

In **groep 3** wordt gewerkt met VLL en Humpie Dumpie. In de lijn van Cito zit een toets begrijpend lezen. We zien dat voor veel kinderen het technische aspect maakt dat de uitslag geen reëel beeld geeft van het tekstbegrip. Daarom lezen we deze tekst voor in groep 3.

In **groep 4** beperken we ons nog in de begrijpend-leestijd. De focus ligt daar vooral nog op technisch lezen. In het eerste halfjaar gebruiken we de Alfa-tekst van Nieuwsbegrip. Deze wordt samen met de groep gelezen. In het tweede halfjaar wordt de AA-les uitgevoerd, inclusief de vragen.

In **groep 5 t/m 8** wordt de Nieuwsbegriples groepsdoorbrekend (evt. ook met leerlingen uit groep 4) aangeboden. Leerlingen worden ingedeeld op hun begrijpend-leescapaciteiten en worden verdeeld over de diverse groepen. Daardoor hoeft er minder differentiatie binnen de les plaats te vinden.

Naast Nieuwsbegrip wordt er in groep 6 t/m 8 ook ander lesmateriaal gebruikt. Met name Slimme teksten (waarin kinderen gedwongen worden actief in de tekst terug te zoeken) en Diaplus (remediërend in te zetten n.a.v. uitslag Dia-toets) worden hiervoor afwisselend gebruikt.

In **groep 6 t/m 8** worden in plaats van de Cito-toetsen de toetsen van Dia afgenomen. Dit doen we omdat we daar meeranalyse mogelijkheden hebben. De toets wordt digitaal afgenomen.

BIJLAGE 3: TECHNISCH LEZEN

Groepoverstijgend lezen 2018 – 2019

Op dinsdag en woensdag, van 10.30 – 11.00 uur vindt het groepsoverstijgend lezen plaats.

In elke groep zitten kinderen bij elkaar die gaan oefenen op hetzelfde instructieniveau.

M4= Lidy

M5= Geert (di), Priscilla (woe)

M6= Cindy (di), Angeniet (woe)

M7= Maïke (andere doelen)

Gang gr 6/7= indirecte toezicht van Cindy/Angeniet en Maïke.

Aula = Paul

Als bijlage de lijst met leesdoelen waar je aan moet werken. Per week behandelen we één doel. Als je alle doelen hebt behandeld, kun je bepaalde doelen nog eens terugpakken en op een andere manier aan bod laten komen. Deze doelen zijn terug te vinden op de S-schijf (Administratie → doelen → lezen)

Dinsdag

Wat	waarmee	tijd
Herhaling, categorie van vorig leerjaar of van eerder het jaar	http://www.neo4tx.nl/flits/ of https://www.regenboog-gorinchem.nl/woordentrainer/ Alle kinderen lezen hardop de woordjes mee.	5 minuten
Nieuwe categorie aanbieden	Lesdoel: Nauwkeurigheid. Uitleg doel via Veilig en vlot: uitleg Doel visualiseren op het bord, goed uitspreken Coöperatieve werkvorm om zelf woordjes uit deze categorie te bedenken.	15 minuten
Inoefenen nieuwe categorie	Veilig en vlot: Woorden en zinnen Inoefenen met voor (Ikr)-koor (samen)-door (in tweetallen). Zorg voor variatie, afwisseling	
Zelfstandig lezen	Eigen boek (school of thuis) Leesbevorderingsopdracht Mandjeslezen	10 minuten

Woensdag

wat	Waarmee	tijd
Herhaling, categorie van vorig leerjaar of van eerder het jaar	http://www.neo4tx.nl/flits/ of https://www.regenboog-gorinchem.nl/woordentrainer/ Alle kinderen lezen hardop de woordjes mee.	5 minuten
Lesdoel van dinsdag herhalen	Lesdoel: Vlotheid Veilig en vlot: Tekst Inoefenen met voor (lkr)-koor (samen)-door (in tweetallen). Zorg voor variatie, afwisseling. Misschien gebruik maken van zandloper, stopwatch etc.	10 minuten
Zelfstandig lezen	Eigen boek (school of thuis) Leesbevorderingsopdracht Mandjeslezen	15 minuten

Groep 4 en 5 hebben dan nog één leesles in de klas, waarop de focus ligt op het vloeiend lezen van een tekst.

Les 3

lesonderdeel	voor wie	wat	waarmee	tijd
Start	Iedereen	Al behandelde categorie, herhaling	Zie sites hierboven.	5 minuten
Vloeiend een tekst lezen	Zorg- en basis-leerlingen en evt plusleerlingen (afhankelijk van de tekst en onderwijs-behoefte)	Kort stukje uit een tekst via voor-door-koor. In de tekst hoeft niet de categorie uit les 1 of 2 te staan Doel vaststellen per les: interpunctie, melodisch,	Tekst kan zijn van Nieuwsbegrip, WO, Taalles Klein stukje tekst moeilijke woorden uithalen, onderstrepen. Daarna inoefenen met voor (lkr)-koor (samen)-door (in tweetallen)	15 minuten
	Plusleerlingen	Zelfstandig lezen	Eigen boek (school of thuis) Leesbevorderingsopdracht Mandjeslezen	
Verlengde instructie	Zorgleerlingen	Tekst in zijn geheel met zorgleerling lezen	De gekozen tekst	Max 10 minuten
	Basis- en plusleerlingen	Zelfstandig lezen	Eigen boek (school of thuis) Leesbevorderingsopdracht Mandjeslezen	
Afsluiting	Iedereen	Zelfstandig lezen	Leerkracht kan een rondje maken	5 minuten

In de witte kast in de aula is een heleboel leesmateriaal (tijdschriften, strips, informatieboeken) te vinden die je kunt gebruiken tijdens je leesles (tijdens het zelfstandig lezen). Na elke vakantie zal er wat 'nieuw' materiaal komen vanuit de bibliotheek. Sandra zal dit kenbaar maken via de mail.

Afspraken betreft Aula/gang lezen:

- Leesboek meenemen naar de aula/gang. Tijdens het halfuurtje lezen mag er niet van boek gewisseld worden. Dus is het boek bijna uit, neem dan alvast een nieuw boek mee.
- We lezen voor onszelf en zijn stil in de aula/gang. Mocht dit niet goed gaan, dan word je teruggestuurd naar de klas en de eerstvolgende week lees je ook daar.
- In de aula komt een circuitsysteem. De grote groep wordt in 4 kleinere groepen verdeeld.
  - 1 groep mag in eigen leesboek lezen op de zitzakken.
  - 2 groepen mogen mandjeslezen in bepaalde mandjes die van tevoren worden klaargezet.
  - 1 groep mag in eigen leesboek lezen en zelf een plekje kiezen.

Dit schema komt in de aula te hangen, met de indeling van de groepjes.

Week	Zitzakken	Mandjeslezen 1	Lezen	Mandjeslezen 2
27-08-2018	Groep 1	Groep 2	Groep 3	Groep 4
03-09-2018	Groep 2	Groep 3	Groep 4	Groep 1
10-09-2018	Groep 3	Groep 4	Groep 1	Groep 2
17-09-2018	Groep 4	Groep 1	Groep 2	Groep 3
<i>Andere mandjes pakken / Andere mandjes pakken / Andere mandjes pakken</i>				

BIJLAGE 4: STELLEN

Voor het stelonderwijs hebben we ervoor gekozen om de lessen van de methode los te laten. Deze lessen sloten niet aan bij de belevingswereld van de leerlingen en ze boden te weinig mogelijkheden om het stelonderwijs goed aan te bieden. Leerlingen waren niet gemotiveerd en hadden ook geen inzicht in het doel van de te schrijven tekst. Leerlingen kunnen vaak ook behoorlijk spellen in de context van het spellingonderwijs, maar kunnen dit niet goed toepassen in zelfgeschreven teksten. Als de leerling weinig gemotiveerd is om te schrijven, zullen ze de toegepaste spelling ook niet vaak gebruiken. Goed stelonderwijs is daarmee meteen een voorwaarde voor goed spellingonderwijs en daarom moet het op elkaar afgestemd zijn. Schrijfonderwijs komt terug in veel andere vakken die aangeboden worden in het basisonderwijs.

Leerlingen dienen niet te schrijven voor de prullenbak, maar met een doel, dit is nodig voor schrijfplezier. Het doel kan steeds verschillend zijn: communicatief, expressief of cognitief, dit hangt samen met het soort tekst dat je wilt dat de kinderen schrijven.

We bieden stellen aan volgens het principe van de vijf fasen:

1. oriënteren;
2. schrijfo opdracht en eisen bespreken (planfase);
3. schrijven;
4. bespreken en herschrijven (reflectiefase);
5. verzorgen en publiceren.

We hebben voor elke groep, passend bij de doelen van de methode, nieuwe stelopdrachten bedacht. Deze opdrachten zijn een voorbeeld. De leerkracht is vrij om passend bij een thema of ander vakgebied, een andere stelopdracht te bedenken, met hetzelfde doel.

BIJLAGE 5: GROEPSPLAN TECHNISCH LEZEN (4+5)

Groep: Leerkracht: Datum:		Methode en materiaal; Woordtrainer, Vloeiend en vlot, leesteksten W.O., Nieuwsbegrip, lijst van 100 voor leesbevordering. Teksten leesbegeleiding Luc Koning. Gegevens: Periode:								
Toets: DMT										
I+	I	II	III	IV	V	V-	Opmerkingen			
Avitoets beheerst;										
M3	E3	M4	E4	M5	E5	M6	E6	M7	E7	plus
----- start:										
Wat bied ik aan? (inhoud) leesdoelen										
Zie bijlage leesdoelen. Per week 1 doel. S-schijf, lesmateriaal, vloeiend en vlot. S-schijf, zorg, groepsplannen doelen.										
Algemeen doel per leerjaar voor cito; Schoolstreefdoel; Percentages; min. 25% I-scores max. 30% IV/V-scores										

Groep/namen:	Wat wil ik bereiken? (doel)	Didactiek (aanpak/methodiek)	Organisatie (instructiemomenten)	Evaluatie
<p>Basisgroep Leerlingen op instructieniveau eigen groep Leerlingen die op moment van afname beheersingsniveau en instructie- of frustratieniveau scoren van het volgende afnamemoment. Ook DMT meenemen.</p>	<p>Groei vaardigheids-score DMT van minimaal</p> <p>Doel AVI: ..... beheerst, ...instructie</p> <p>Het behalen van de basisdoelen van deze periode.</p> <p>Leesplezier behouden of laten ontdekken. Leesmotivatie ontwikkelen.</p>	<p>Les 1. A. Lesdoel: Door middel van woordtrainer een automatiseringsoefening herhalen van eerder aangeboden categorie/leesprobleem. http://www.neo4tx.nl/flits/ of https://www.regenbooggorinchem.nl/woordtrainer/ Alle kinderen lezen hardop de woordjes mee. B. Lesdoel: Nauwkeurigheid. Uitleg doel via Veilig en vlotboekje... Doel visualiseren op het bord, goed uitspreken Coöperatieve werkvorm om zelf woordjes uit deze categorie te bedenken. C. Zelfstandig lezen. Lezen in eigen boek (school of thuis), leesbevorderingsopdracht, mandjeslezen Les 2B. Doel vlotheid inoefenen van de nieuwe categorie. Volgens voor-koor-door-principe in verschillende werkvormen. Na het gezamenlijk inoefenen van de nieuwe categorie, gaan deze kinderen elke les nog 10 minuten zelfstandig lezen in eigen boek. Les 3: Leesteksten van Nieuwsbegrip (W.O. Taal) met een vastgesteld doel per les. (interpunctie, melodisch, toneel). Een klein stukje tekst bespreken, moeilijke woorden eruit halen, onderstrepen/accentueren etc. Voor-koor-doorprincipe met afwisselende werkvormen. Daarna 10 minuten zelfstandig lezen van de tekst in verschillende werkvormen.</p> <p>Leesbevorderingsopdrachten uit de lijst van 100</p>	<p>Les 1: dinsdag 10.30–11.00 uur Klassikaal met hele groep 5 minuten.</p> <p>nauwkeurigheid (letter, woord, zin, tekst) 15 minuten</p> <p>10 minuten</p> <p>Les 2: woensdag 10.30-11.00 u Zie A-B-C vlotheid (letter, woord, zin. Tekst) met nauwkeurigheid als hoofddoel.</p> <p>Les 3: Rooster van de groep. vloeiend lezen (zin, tekst) 1 keer per 2 weken. Waar het kan integreren in andere vakken.</p>	<p>Avi ...</p> <p>DMT .....</p> <p>Observaties les.</p>

<p>Basisplusgroep 1 Leerlingen die op afname-moment minimaal het volgende afname-moment op beheersingsniveau scoren. Ook DMT meenemen bij indeling.</p>	<p>Zie basisgroep</p>	<p>Zie bovenstaand Zij volgen instructieniveau groep .....</p>	<p>Les 1 en 2 op instructieniveau volgens gedifferentieerd aanbod op dinsdag en woensdag bij Les 3 in de klas</p>	<p>Zie basisgroep</p>
<p>Basisplusgroep 2 leerlingen die hoger scoren dan het volgende afname-moment, maar nog geen eindniveau beheerst</p>	<p>Zie basisgroep</p>	<p>Zie bovenstaand Zij volgen instructieniveau groep .....</p>	<p>Les 1 en 2 op instructieniveau volgens gedifferentieerd aanbod op dinsdag en woensdag bij Les 3 in de klas</p>	<p>Zie basisgroep</p>
<p>Evaluatie basisgroep;</p>				
<p>Plusgroep Leerlingen die op afname-moment eind 7 of plus beheersen</p>	<p>Leesplezier behouden of laten ontdekken. Leesmotivatie ontwikkelen.</p>	<p>Deze kinderen lezen zelfstandig in het eigen boek van school of thuis. Volgens het rooster en de afspraken van het gedifferentieerd groepsoverstijgend lezen. In de aula is een circuitsysteem. De grote groep wordt in 4 kleinere groepen verdeeld.</p> <ul style="list-style-type: none"> • 1 Groep mag in eigen leesboek lezen op de zitzakken. • 2 Groepen mogen mandjeslezen in bepaalde mandjes die van tevoren worden klaargezet. • 1 Groep mag in eigen leesboek lezen en zelf plekje kiezen. <p>Dit schema komt in de aula te hangen.</p>	<p>-Leesboek meenemen naar de aula/gang. Tijdens het halfuurtje lezen mag er niet van boek gewisseld worden. Dus is het boek bijna uit, neem dan alvast een nieuw boek mee. We lezen voor onszelf en zijn stil in de aula/gang. Mocht dit niet goed gaan, dan word je teruggestuurd naar de klas en de eerstvolgende week lees je ook daar. indeling van de groepjes.</p>	<p>Geen Avi-toetsing meer. DMT afhankelijk van de laatste 3 scores.</p>
<p>Evaluatie plusgroep;</p>				

<p>Aandachtgroep leerlingen die op afnamemoment instructieniveau of lager scoren. Ook DMT lage score.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Bevorderen zelfvertrouwen op het gebied van lezen. • Leesplezier behouden/laten ontdekken. Leesmotivatie ontwikkelen. • Groei op het gebied van dmt ... punten • AVI lezen min.1 avi-niveau beheerst vooruit. • Het behalen van de basisdoelen van deze periode. 	<p>Zie basisgroep. Les 1 en 2</p> <p>Deze kinderen krijgen de basisinstructie en de inoefening op niveau.</p> <p>Les 3 vloeiend lezen de tekst in zijn geheel lezen met kinderen. Daarna nog 5 minuten zelfstandig lezen in boek.</p>	<p>Les 1 en 2 op instructieniveau volgens gedifferentieerd aanbod op dinsdag en woensdag. Indeling zie S-schijf.</p> <p>Les 3 in de klas</p>	<p>Zie basisgroep</p> <p>Tussenmeting DMT</p> <p>Observaties leerkracht</p>
<p>Extra voor de aandacht-/zorggroep</p>	<p>AVI-lezen minimaal 1 avi-niveau beheerst vooruit. Vaardigheidsgroei van ....op DMT</p>	<p>Extra herhalen van de aangeboden strategie of herhalen van leerstof die nog niet wordt beheerst. Leesbladen uit leesbegeleiding van Luc Koning. Voor-koor-door. Accentueren van klanken, schrijven op wisbordje etc.</p>	<p>3x/week 30 min. in kleine groep in de ondersteuningsklas. Tijden: i.o.m. Paul en IB wordt niveau en oefenstof bepaald. Zie ook logboek Paul.</p>	<p>Observaties Paul, Eveline (AB), Rieky (IB)</p>
<p>Evaluatie aandachtgroep;</p>				
<p>Evaluatie doelen per leerjaar Cito;</p> <p>Algemeen doel per leerjaar voor Cito;</p> <p>Schoolstreefdoel;</p> <p>Percentages; min. 25% I-scores max. 30% IV/V-scores</p>				

BIJLAGE 6: GROEPSPLAN BEGRIJPEND LEZEN

Groep: Leerkracht: Datum:		Methode en materiaal; Nieuwsbegrip, Nieuwsbegrip XL, oefenboek begrijpend lezen, Muiswerk, slimme teksten voor het basisonderwijs, hulpboekjes Diataal. Gegevens: LVS Cito begrijpend lezen, TIAT, Diataal, Periode:					
M..... I+	I	II	III	IV	V	V-	Opmerkingen bv niveau technisch lezen

Wat bied ik aan? (inhoud)

- Doelen en strategieën die wekelijks worden aangeboden bij Nieuwsbegrip (voorspellen, ophelderen van onduidelijkheden, samenvatten, vragen stellen, relaties/verwijswoorden)
- Doelen met betrekking tot het verwerken van gatenteksten en tekstbegrip teksten.
- Doelen Diataal met betrekking tot microniveau (woordenschat), Mesoniveau (verwijzende woorden), Macroniveau (context).

Algemeen doel per leerjaar voor Cito;

Schoolstreefdoel; schaalscore 48.0 groep 7

Percentages;
 min. 35% I-scores
 max. 25% IV/V-scores

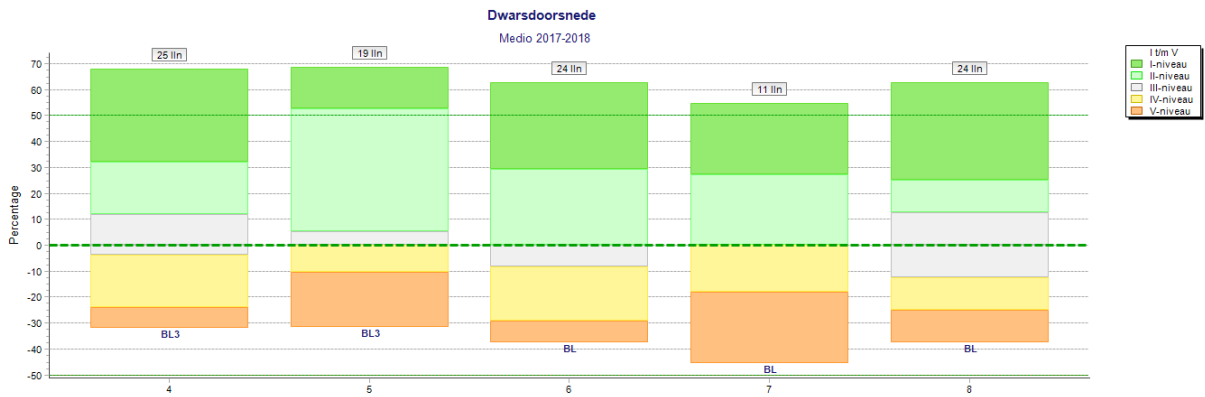
Groep/namen:	Wat wil ik bereiken? (doel)	Didactiek (aanpak/methodiek)	Organisatie (instructiemomenten)	Evaluatie
Basisgroep Kinderen met I-II-III-niveau en voldoende/goed niveau op gebied van technisch lezen	Behouden en zo mogelijk verbeteren van scores op M-toets begrijpend lezen Minimaal vaardigheids-groei van	<p>Les 1: De les van nieuwsbegrip wordt gedifferentieerd aangeboden. Er wordt gekeken naar het technisch leesniveau en de laatste toets van Begrijpend lezen. (Diataal) Indeling van groepen en leerkrachten zie S schijf. Per les wordt gestart met benoemen en verduidelijken van het leerdoel.</p> <p>Opdracht 1 wordt klassikaal besproken. Daarna maken de kinderen de opdrachten 2 en 3. Deze moeten zeker gemaakt worden.</p> <p>Wanneer de kinderen klaar zijn, maken de kinderen de woordenschatopdrachten.</p> <p>Les 2: De leerkracht maakt afwisselend een keuze uit: Hulpboek Diataal, slimme teksten voor het basisonderwijs, nieuwsbegrip andere tekstsoorten. Deze les wordt klassikaal aangeboden.</p>	<p>Les 1: Volgens lesrooster 1 keer per week op vrijdag. Indeling aangeboden niveaus zie S-schijf. 2 Keer per jaar aangepast na de toetsen door IB/leerkracht.</p> <p>Tijdens de les wordt klassikaal, in tweetallen of in groepjes verwerkt.</p> <p>Les 2: Volgens rooster van de groep 1 keer per week. De kinderen werken individueel of in tweetallen.</p>	Methodegebonden toetsen (TIAT november, maart en mei) Observaties tijdens lessen. Diataal midden 6-7-8
Aandacht/zorg groep IV en V score en/of lage score op gebied van technisch lezen	Verbeteren van Cito vaardigheidsscores op de M-toets van ..... punten.	<p>Les 1: Zie basisgroep Met kinderen die een lager aanbod volgen dan het groepsniveau, wordt de les (opdrachten 2 en 3) samen gemaakt. Deze groepen zijn ook kleiner.</p> <p>Les 2: Zie basisgroep.</p>	Zie basisgroep	
Evaluatie basisgroep;				

Evaluatie zorggroep;				
Plusklasleerlingen	Behouden van motivatie en zo mogelijk verbeteren van Cito-scores op Cito M	Zie individuele afspraken in handelingsplannen van leerlingen van de plusklas. Zij werken zelfstandig aan plustaken.	Zij werken in de klas of op de gang zelfstandig aan hun taken.	Methodegebonden toetsen (TIAT november, maart en mei) Observaties tijdens lessen. Diataal midden groep...
Evaluatie plusgroep;				

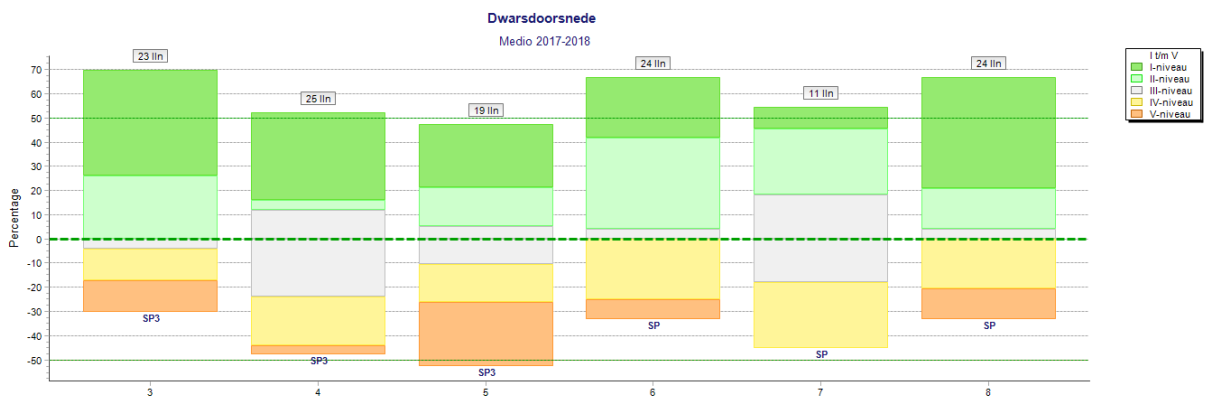
<p>Evaluatie doelen per leerjaar Cito;</p> <p>Algemeen doel per leerjaar voor cito; Schoolstreefdoel;</p> <p>Percentages; min. 40% I-scores max. 30% IV/V-scores</p>
--

BIJLAGE 7: BEGRIJPEND LEZEN

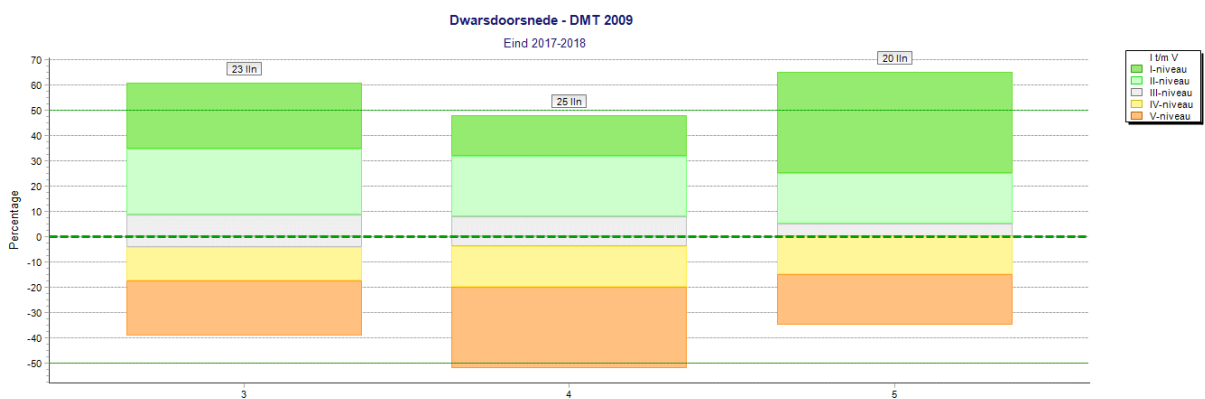
Begrijpend lezen

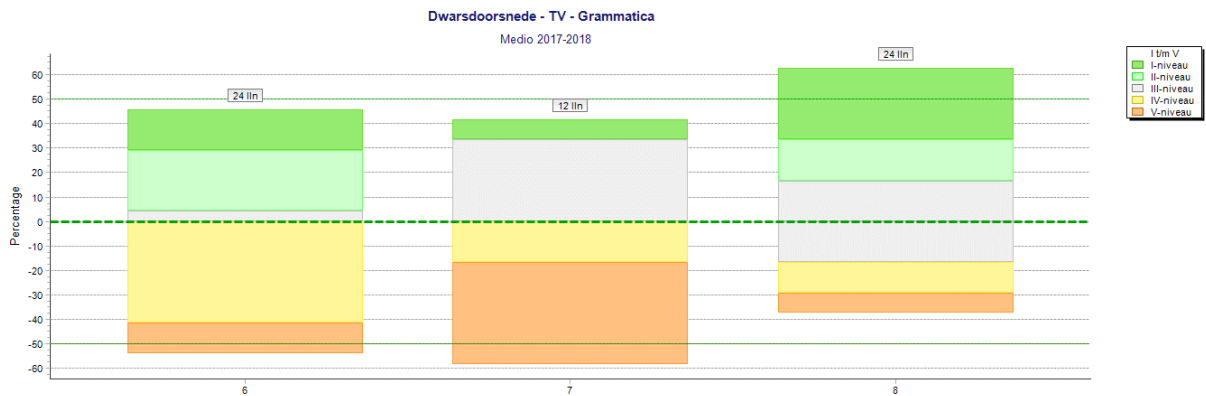
Spelling

DMT

Taalverzorging grammatica

Taalverzorging interpunctie

